Szenteste

Mt 8,19–20

„Kövess engem!" – Mit jelent Jézust követni?

Az ünnep jellege

A szenteste, december 24-e karácsony ünnepének előestéje. Hagyományosan a családok ezen az estén összegyűlnek, feldíszítik a karácsonyfát, közösen vacsoráznak, énekelnek, és megajándékozzák egymást. Hangulatát a meghittség, a szeretet, a békesség és az együtt töltött idő jellemzi. A keresztény hagyomány szerint karácsonykor Jézus Krisztus születésére emlékeznek. Szenteste az Ige megtestesülése, Isten Fiának emberré létele. Karácsony Jézus szent születésének az ünnepe, amelyben az adventi ígéret válik valóra. A karácsony ünneplése a 4. században vált általánossá a kereszténységben, és később Európa-szerte elterjedt. A szenteste számos szokása azonban nem kizárólag vallási eredetű. A karácsonyfa állítása például a német nyelvterületekről terjedt el, és a 19. században vált népszerűvé Magyarországon is. Az ajándékozás, a gyertyagyújtás és a közös étkezés szintén fontos részei lettek az ünnepnek. Napjainkban a szenteste vallási és családi hagyományokat egyaránt őriz.

Exegetikai és kortörténeti megértés

Mt 8,19–20 Jézus követésének radikalizmusát mutatja be. A szakaszban egy írástudó odalép Jézushoz, és kijelenti: *„Mester, követlek téged, bárhová mégy."* Jézus válasza azonban nem ígéretet vagy kényelmes életet kínál, hanem a tanítványság árát hangsúlyozza: *„A rókáknak barlangjuk van, és az égi madaraknak fészkük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania."* A követés tehát lemondással, bizonytalansággal és a megszokott biztonság feladásával is járhat.

Kortörténeti szempontból fontos, hogy Jézus korában a tanítványok általában egy mesterhez csatlakoztak, és annak tanítását, életformáját követték. A vándorló tanító életmódja bizonytalan lehetett, ezért Jézus szavai azt fejezik ki, hogy aki őt követi, annak készen kell állnia a kényelmes és kiszámítható élet feladására is. A róka és a madarak említése képszerű ellentétet teremt: még az állatoknak is van biztos helyük, Jézusnak azonban nincs állandó otthona.

Az „Emberfia" kifejezés Jézus önmagára vonatkozó megnevezése. A Bibliában különösen Dániel könyvének 7. fejezetével áll kapcsolatban,

Creative Commons BY-NC-ND 4.0

ahol az „emberfiához hasonló" alak különleges, Istentől kapott hatalommal jelenik meg. Máté evangéliumában Jézus személyére és küldetésére utal. A vers így nem pusztán Jézus szegénységéről szól, hanem arról is, hogy küldetése és követése teljes elköteleződést kíván.

A szakasz fő üzenete, hogy Jézus követése nem elsősorban kényelmet és földi biztonságot jelent, hanem Isten akaratának első helyre helyezését. A tanítványt arra hívja, hogy tudatosan vállalja a követéssel járó áldozatokat és bizonytalanságokat.

A perikópa megértése – teológiai összefüggések

A Mt 8,19–20 perikópa központi teológiai témája a Jézus követésére való elhívás. Az írástudó lelkes kijelentése – *„Mester, követlek téged, bárhová mégy"* – elsőre teljes elköteleződésnek tűnik. Jézus válasza azonban arra világít rá, hogy a tanítványság nem csupán lelkesedést, hanem áldozatvállalást és önátadást is jelent. Jézusnak nincs biztos földi otthona: *„…az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania."* Ez a mondat Jézus földi küldetésének sajátosságára is utal: ő teljesen Isten országának szolgálatára szenteli életét. A perikópa szorosan kapcsolódik az Isten országának meghirdetéséhez. Jézus követése azt jelenti, hogy az ember életének középpontjába Isten kerül, és ezért akár a megszokott biztonságról is le kell mondania. A szakasz nem feltétlenül a fizikai otthontalanság követelményét fogalmazza meg minden keresztény számára, hanem a belső szabadságra és teljes elköteleződésre hívja fel a figyelmet.

Teológiai szempontból fontos az Emberfia megnevezés is. Ez egyszerre kapcsolódik Jézus földi, szenvedésekkel teli küldetéséhez és a végső, dicsőséges eljövetelének reménységéhez. A tanítvány tehát nem pusztán egy földi tanítóhoz csatlakozik, hanem ahhoz a Krisztushoz, akinek útja a szolgálaton, szenvedésen és végül a megdicsőülésen keresztül vezet.

A perikópa üzenete így foglalható össze: Jézus követése teljes életre szóló döntés, amelyben az ember Isten országát és Krisztushoz való hűségét a saját kényelménél és biztonságánál is fontosabbnak tekinti.

Igehirdetési vázlat

Mindannyian szeretnénk biztonságban élni. Fontos számunkra az otthon, a család, a megszokott környezet, a biztos megélhetés és az, hogy tudjuk, mi vár ránk. A bizonytalanságot általában nehezen viseljük. Éppen ezért különösen figyelemre méltó, amit Jézus mond annak az írástudónak, aki kijelenti: *„Mester, követlek téged, bárhová mégy."*

Az írástudó szavai lelkesek és határozottak. Úgy tűnik, készen áll arra, hogy Jézus tanítványa legyen. Jézus azonban nem azt válaszolja: „Nagyszerű, gyere velem, és minden rendben lesz." Ehelyett felhívja a figyelmét arra, hogy a követésnek ára van. Jézus őszintén beszél arról, milyen útra készül az, aki őt követi.

A követés vágya – „Mester, követlek téged"

Az írástudó megszólítása fontos: „Mester". Elismeri Jézus tekintélyét, és követni szeretné őt. A kijelentése mögött valószínűleg őszinte lelkesedés van. Mi is könnyen mondjuk: „Szeretném követni Jézust." Szeretnénk megtapasztalni Isten szeretetét, békességét és vezetését. Könnyű Jézust akkor követni, amikor minden jól alakul. A valódi kérdés azonban az, hogy akkor is követjük-e, amikor nehézségek, csalódások vagy bizonytalanságok érnek bennünket. A tanítványság nem csupán érzelmi döntés. Nem azt jelenti, hogy időnként gondolunk Jézusra, hanem azt, hogy életünk irányát hozzá igazítjuk. (Kérdés önmagunkhoz: valóban Jézust akarom követni, vagy csak azt az életet szeretném, amelyről azt gondolom, hogy Jézus mellett könnyebb lesz?)

Jézus nem ígér kényelmes életet

Jézus válasza meghökkentő: *„A rókáknak barlangjuk van, és az égi madaraknak fészkük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania."* Jézus nem titkolja el a követés nehézségeit. Nem egy kényelmes, prob-

lémamentes életet kínál. Saját életével mutat példát arra, hogy Isten országának szolgálata sokszor áldozatot és lemondást kíván. A rókáknak van barlangjuk, a madaraknak van fészkük, Jézusnak azonban nincs biztos földi otthona. Ez erőteljes kép. Azt mutatja, hogy Jézus teljesen Isten küldetésére bízza magát. Ez számunkra is fontos üzenet. A kereszténység nem biztosíték arra, hogy életünkben nem lesznek nehézségek. Jézus követése nem jelenti azt, hogy minden problémánk megszűnik. Azt jelenti, hogy a nehézségek között sem vagyunk egyedül.

A tanítványság ára – Mit kell feladnunk?

Jézus szavai arra is rámutatnak, hogy a követéshez sokszor el kell engednünk valamit. Lehet ez a saját elképzelésünk arról, hogyan kellene történnie a dolgoknak. Lehet a kényelmünk, az önzésünk, a büszkeségünk vagy az a vágyunk, hogy mindig mi irányítsunk.

Nem feltétlenül arról van szó, hogy mindenkinek el kell hagynia otthonát vagy vagyonát. A lényeg sokkal inkább az, hogy mi áll az első helyen az életünkben. Ha Jézus követése csak addig fontos, amíg nem kerül semmibe, akkor még nem értettük meg igazán a tanítványság lényegét. A kérdés tehát:

- Mi az, amihez túlságosan ragaszkodom?
- Mi az, amit nehezen tudnék Isten kezébe tenni?
- Kész vagyok-e Jézus akaratát a saját akaratom elé helyezni?

Az Emberfia útja

Jézus önmagát Emberfiának nevezi. Ez a megnevezés arra is emlékeztet, hogy Jézus útja nem a földi dicsőségről szólt. Ő azért jött, hogy szolgáljon, hirdesse Isten országát, és végül önmagát adja az emberekért. Jézus tehát nem olyan útra hív, amelyet ő maga nem járt végig. Nem kívánja követőitől azt, amit ő maga ne vállalt volna. Az ő útja a szolgálat, a szeretet, az önátadás és végül a kereszt útja volt. Ez ad különleges jelentőséget a tanítványságnak: nem egyedül kell járnunk az úton. Aki Jézust követi, azt követi, aki maga is végigjárta ezt az utat.

Jézus „követése" a mindennapokban

Mit jelent mindez ma? Jézust követni nemcsak a templomban vagy az istentiszteleten lehet. A tanítványság a hétköznapokban válik láthatóvá. Jézust „követjük":

- amikor őszinték vagyunk akkor is, ha könnyebb lenne hazudni;
- amikor megbocsátunk annak, aki megbántott;
- amikor segítünk annak, aki rászorul;
- amikor nem csak magunkra gondolunk;
- amikor Isten akaratát keressük döntéseinkben;
- amikor nehéz helyzetben sem adjuk fel a hitünket.

A Krisztus-követés nem egyetlen nagy döntésből áll, hanem sok apró, mindennapi döntésből. Mindennap feltehetjük magunknak a kérdést: „Ha valóban Jézus követője vagyok, hogyan kell most döntenem?"

A követés nem veszteség, hanem új élet

Első hallásra Jézus szavai inkább lemondásról szólnak. A tanítványság azonban nem pusztán arról szól, hogy mit veszítünk el, hanem arról is, hogy mit kapunk. Aki Krisztust követi, annak új iránya és reménysége lesz. Nem azt jelenti, hogy minden könnyűvé válik, hanem azt, hogy életünknek van biztos alapja. A világ sokféle biztonságot kínál: pénzt, sikert, elismerést, kapcsolatokat, vagyont. Ezek azonban változékonyak. Jézus olyan biztonságot kínál, amely nem a körülményeinkből, hanem az Istennel való kapcsolatból fakad.

Az írástudó azt mondja: *„Mester, követlek téged, bárhová mégy."* Ez nagyon szép mondat. De Jézus válasza arra emlékeztet, hogy ezt a mondatot komolyan kell venni. Jézust követni nem azt jelenti, hogy mindig tudjuk, mi fog történni. Nem azt jelenti, hogy soha nem lesznek nehézségeink. És nem azt jelenti, hogy mindent megértünk előre. Azt jelenti, hogy akkor is rábízzuk magunkat, amikor nem látjuk az egész utat.

Jézus nem kényelmes életet ígér, hanem önmagát. És ez a legfontosabb. A keresztény ember reménysége nem abban van, hogy mindig könnyű lesz az út, hanem abban, hogy Krisztus vele van az úton. Ezért ma nemcsak azt érdemes megkérdeznünk: „Szeretném-e követni Jézust?", hanem azt is: „Kész vagyok-e akkor is követni őt, amikor az út nem olyan, amilyennek elképzeltem?" Jézus hívása ma is érvényes: „Kövess engem!" A kérdés már nem az, hogy ő elindul-e előttünk. A kérdés az, hogy mi készek vagyunk-e elindulni utána.

További javaslatok az istentisztelethez

Énekek
EÉ 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 150, 154

Evangélium
Zsid 1,1–6

Imádság (prédikáció után)
Urunk, Jézus Krisztus! Köszönjük, hogy eljöttél közénk, és karácsony örömhírével reménységet adsz nekünk. Köszönjük, hogy ma is hívsz: „Kövess engem!" Adj nekünk erős hitet, hogy akkor is bízzunk benned, amikor nehéz az út. Áldd meg családjainkat, szeretteinket és gyülekezetünket! Légy közel azokhoz, akik magányosak, betegek vagy szomorúak. Add, hogy szeretetedet ne csak ezen az estén, hanem a mindennapokban is tovább tudjuk adni. Maradj velünk, Urunk, és vezess bennünket! Ámen.

Illusztrációk

TÖRTÉNET

Egy kisfiú karácsony este megkérdezte az édesapját:

– Apa, miért gyújtunk meg ennyi gyertyát?

Az édesapja azt válaszolta:

– Azért, mert karácsonykor arra emlékezünk, hogy Jézus a világ világosságaként jött közénk.

A kisfiú elgondolkodott, majd fogott egy gyertyát, és átvitte a szomszéd idős nénihez, aki egyedül töltötte az ünnepet.

– Néni, hoztam magának egy kis fényt – mondta.

Az asszony meghatódva nézett rá, és így felelt:

– Köszönöm, kisfiam. Most már nem érzem olyan sötétnek ezt az estét.

A kisfiú hazafelé menet megértette, hogy a gyertya lángja nem lett kisebb attól, hogy továbbadta. Sőt egy másik otthonban is világosság lett.

Így van ez Krisztus szeretetével is. Amikor továbbadjuk a szeretetet, a figyelmet, a segítséget és a reménységet, attól nekünk nem lesz kevesebb. Karácsony arra emlékeztet bennünket, hogy Jézus világossága bennünk is tovább ragyoghat. „Kövess engem!" – mondja Jézus. És aki őt követi, az maga is fényt vihet oda, ahol sötétség van.

VERS

Juhász Gyula: *Karácsony felé*

Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.
A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű igézet,
Ilyenkor decemberben.

…Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Beheggesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.

…És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben.

Felhasznált irodalom

Aebi, Ernst 1990. *Rövid bevezetés a Bibliába.* Primo Evangéliumi Kiadó, Budapest.

A Szentírás magyarázata. Jubileumi kommentár. 3. köt. Szerk. Bartha Tibor. Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.

Harrington, Daniel J. SJ 1993. *Evangélium Szent Máté szerint.* Korda Könyvkiadó – Bencés Kiadó, Szeged. (Szegedi kommentár – Újszövetség 1.)

Jánossy Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása.* Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.

Macdonald, William 1999. *Újszövetségi kommentár.* 1. köt. *Máté–Róma.* Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió, Budapest.

Máté evangéliuma. Bibliatanulmányok (https://bibliatanulmanyok.hu/2016-2/d/d20160421).

Spinetoli, Ortensio da, 1998. *Máté. Az egyház evangéliuma.* Agapé, Szeged.

Walwoord, John F. – Zuck, Roy B. (szerk.) 1997. *Máté–János.* Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest. (A Biblia ismerete kommentársorozat 6.)

■ VERES JÓZSEF